

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

Sleedoornweg 25-27, Garderen

8 juli 2011
projectnummer 017-11

Van Bommel FAUNAWERK

Dreijenlaan 2
6703 HA Wageningen

Mobiel: +31 (0) 6 - 2741 6188

www.vanbommel-faunawerk.nl

Email: info@vanbommel-faunawerk.nl

Documentatiepagina

Opdrachtgever:	De heer H. van Soeren
Titel:	Quickscan Flora en Fauna
Subtitel:	Sleedoornweg 25-27, Garderen
Datum:	8 juli 2011
Aantal pagina's incl. bijlagen	26
Status rapport:	goedgekeurd
Uitvoering:	Van Bommel FAUNAWERK Frans van Bommel M.Sc.
Projectnummer:	017-11
Trefwoorden:	Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet, EHS, natuuronderzoek, oriënterend onderzoek, effectbeschrijving

Van Bommel FAUNAWERK is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Van Bommel FAUNAWERK; opdrachtgever vrijwaart Van Bommel FAUNAWERK voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Deze inventarisatie is zorgvuldig uitgevoerd. De opdrachtgever dient zich er van bewust te zijn dat tussen het tijdstip van inventarisatie en uitvoering van werkzaamheden, beschermde soorten zich op het perceel kunnen vestigen. Van Bommel FAUNAWERK kan dan ook geen aansprakelijkheid aanvaarden voor kosten en/of vertragingen, voortvloeiend uit het voorkomen van beschermde soorten.

© Van Bommel FAUNAWERK

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven genoemd en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven genoemd en Van Bommel FAUNAWERK, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	4
1.1.	Aanleiding voor het onderzoek.....	4
1.2.	Juridisch kader	4
2.	GEBIEDSBESCHRIJVING	8
2.1.	Ligging plangebied	8
2.2.	Beschrijving plangebied	8
2.3.	Beoogde ingrepen	9
3.	ONDERZOEKSMETHODE	12
3.1.	Beschikbare gegevens flora en fauna.....	12
3.2.	Veldbezoek.....	12
3.3.	Relatie met Natura 2000 gebieden en EHS.....	12
4.	RESULTATEN EN EFFECTENANALYSE	13
4.1.	Aanwezigheid beschermde soorten en mogelijke effecten.....	13
4.2.	Relatie met omgeving en mogelijke effecten op natuurgebieden	16
4.2.1.	Natuurbeschermingswet 1998	16
4.2.2.	Ecologische hoofdstructuur en natuurdoeltypen	17
5.	CONCLUSIES & AANBEVELINGEN	18
5.1.	Conclusies.....	18
5.2.	Aanbevelingen.....	18
6.	LITERATUUR	19

BIJLAGEN

BIJLAGE 1.	TOETSINGSSCHEMA FLORA- EN FAUNAWET
BIJLAGE 2.	TOETSINGSSCHEMA NATUURBESCHERMINGSWET 1998
BIJLAGE 3.	TOETSINGSSCHEMA ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR
BIJLAGE 4.	KAART LIGGING PLANLOCATIE IN RELATIE TOT NATURA 2000
BIJLAGE 5.	KAART LIGGING PLANLOCATIE IN RELATIE TOT EHS
BIJLAGE 6.	OVERZICHTSKAART PLANGEBIED EN BEOOGDE ONTWIKKELINGEN
BIJLAGE 7.	BESCHRIJVING VAN DE VOGELVIDE

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding voor het onderzoek

Het voornemen bestaat om aan de Sleedoornweg 25-27 te Garderen in het kader van de ruimte-voor-ruimte regeling, de agrarische bedrijfsbebouwing te verwijderen en daarvoor in de plaats een drietal vrijstaande woonhuizen te realiseren. Daarnaast zal de bestaande minicamping verwijderd worden. Het huidige woonhuis zal worden gehandhaafd en het geheel zal landschappelijk ingepast worden. Voor deze ruimtelijke plannen is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk.

Voorafgaand aan bestemmingsplanherziening en/of ruimtelijke ingreep dient er onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezige natuurwaarden. Tevens dient getoetst te worden of de beoogde ingreep negatieve effecten te weeg kan brengen op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000 of de EHS.

Agroplan heeft, op verzoek van de heer van Soeren, Van Bommel FAUNAWERK opdracht gegeven een quickscan uit te voeren naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna, de relatie met omliggende beschermde natuurgebieden en de eventuele effecten van de beoogde functiewisseling en ruimtelijke ontwikkeling. De bevindingen zijn in het voorliggende rapport weergegeven.

1.2. Juridisch kader

Voor ruimtelijke ingrepen of plannen die leiden tot wijzigingen in bestemmingsplannen heeft men te maken met de natuurwetgeving. Soorten en hun directe leefomgeving worden beschermd door de Flora- en faunawet. De Natuurbeschermingswet en het beschermingskader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dragen zorg voor de gebiedsbescherming.

Soortenbescherming

De bescherming van de in het wild voorkomende inheemse planten en dieren en hun directe leefgebied is sinds 1 april 2002 vastgelegd in de Flora- en faunawet.

Op grond van de artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet is bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld mogen worden. Daarnaast is het niet toegestaan om hun directe leefomgeving, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren.

Artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet.

Art. 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Art. 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Art. 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Art. 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Art. 12	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren (zorgplicht, artikel 2, lid 1). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, ongeacht beschermingsstatus, ontheffing of vrijstelling.

Zorgplicht Artikel 2 van de Flora- en faunawet

Art. 2, lid 1 Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede hun directe leefomgeving.

Art. 2, lid 2 De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Om te beoordelen of een plan in strijd is met de Flora- en faunawet dient onderzocht te worden of beschermde soorten in het plangebied voorkomen en of de voorgenomen ingreep mogelijk schadelijke effecten heeft op de beschermde soorten (bijlage 1 toetsingsschema Flora- en faunawet). In een aantal bij de Flora- en faunawet behorende regelingen en besluiten is vastgelegd, wanneer een vrijstelling geldt, een gedragscode van kracht is en of een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen (Ministerie LNV) benodigd is.

Toetsing ontheffingsaanvragen door Dienst Regelingen

Als gevolg van twee uitspraken van de Raad van State in 2009, is de beoordeling van ontheffingsaanvragen voor Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten aangepast. Dienst Regelingen heeft op 26 augustus 2009 hiertoe een nieuw toetsingsschema (bijlage 1) ingevoerd. Wanneer er op de planlocatie beschermde soorten aanwezig zijn, dan heeft de initiatiefnemer twee mogelijkheden, namelijk:

1. Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Laat uw voorgenomen mitigerende maatregelen beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.
2. Zijn mitigerende maatregelen niet mogelijk? Dan volgt een volledige beoordeling voor ontheffing.

De volgende vier categorieën beschermingsniveaus (AMvB 22 februari 2005) worden onderscheiden.

Algemeen voorkomende soorten (tabel 1 soorten)

Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden.

Minder algemeen voorkomende soorten (tabel 2 soorten)

Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' ('lichte toets').

Strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten)

Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet, die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van het Vrijstellingsbesluit beschermde planten en dieren worden genoemd, dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet bij de ingreep sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. 'Ruimtelijke ontwikkeling' wordt niet langer als ontheffingsgrond beschouwd voor bijlage IV Habitatrichtlijnsoorten.

Vogels

Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Alle van nature in Nederland voorkomende vogelsoorten zijn beschermd middels de Vogelrichtlijn. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals hierboven bij Tabel 3 soorten beschreven, plaats te vinden. Indien er gewerkt wordt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode is het mogelijk dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig gebruik en onderhoud, bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij broedvogels kan een overtreding in veel gevallen voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Bij bescherming van vogelnesten wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en soorten die alleen gedurende het broedseizoen beschermd zijn. 'Ruimtelijke ontwikkeling' of 'dwingende redenen van groot openbaar belang' worden niet langer als ontheffingsgrond beschouwd voor Vogelrichtlijnsoorten.

Gebiedsbescherming

Natuurbeschermingswet

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor het voortbestaan van plant- of diersoorten kunnen beschermd zijn op basis van nationale of Europese wetgeving. In de Natuurbeschermingswet 1998 (gewijzigd oktober 2005) zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn verwerkt.

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000 gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden);
- Beschermde Natuurmonumenten;
- Wetlands.

Voor activiteiten of projecten die een schadelijke invloed hebben op beschermde natuurgebieden geldt een vergunningplicht. Aan de hand van het toetsingsschema bijlage 2 kan bepaald worden of een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet benodigd is.

Ecologische Hoofdstructuur

Daarnaast kunnen gebieden ook onderdeel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur (EHS). Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor de EHS is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen door bescherming,

instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere ruimtelijke waarden en kenmerken. Door vergroting van natuurgebieden, ontwikkeling van nieuwe natuur en de aanleg van ecologische verbindingzones wordt dit netwerk gerealiseerd. De realisering van de EHS is een gezamenlijk streven van Rijk en provincies, dit beleid is in 1990 ingezet en dient gerealiseerd te zijn in 2018.

Voor de begrensde EHS geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden en een 'nee, tenzij'-regime (toetsingsschema bijlage 3). Het ruimtelijke beleid, vastgelegd in de provinciale Streekplannen, is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Tevens moet rekening gehouden worden met de medebelangen die in het gebied aanwezig zijn. Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

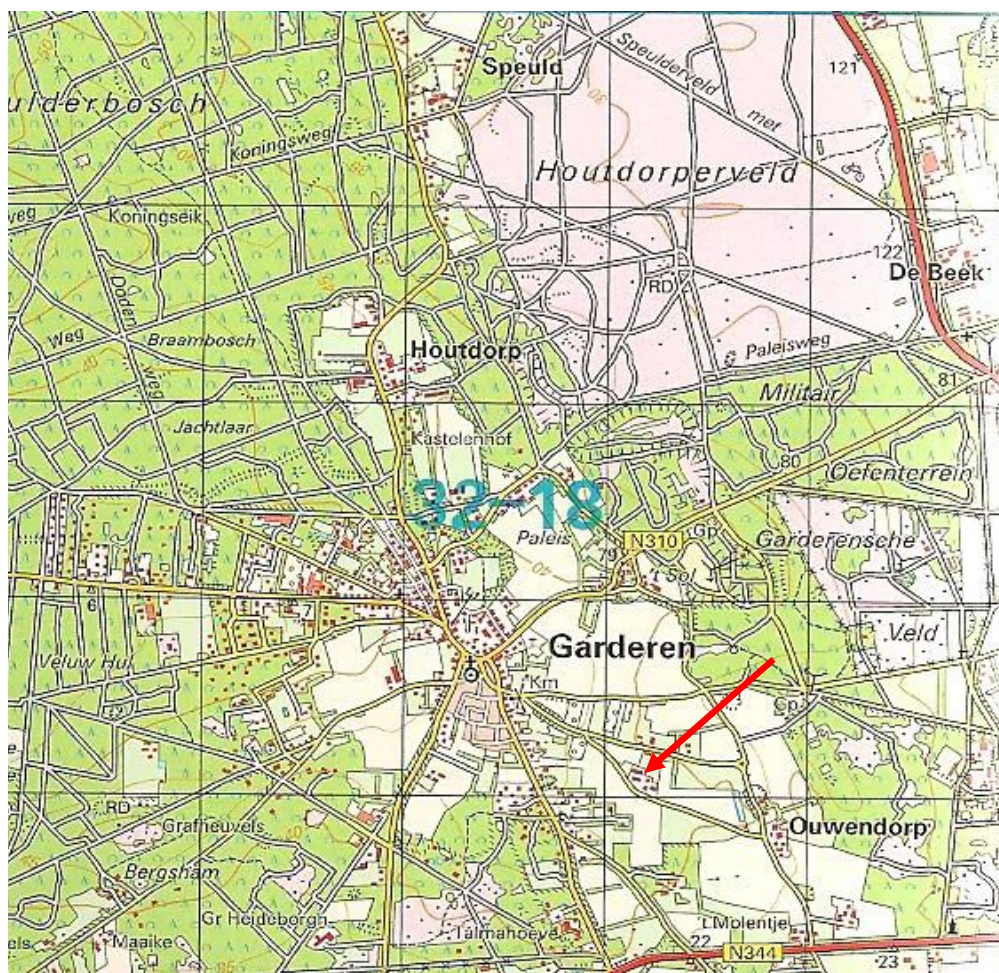
Rode Lijsten

Het besluit Rode Lijsten flora en fauna (5 november 2004) geeft een overzicht van soorten die sterk achteruitgegaan zijn in aantallen of in verspreiding. Hoewel de Rode Lijsten in strikte zin geen juridische status hebben, wordt de mate van zeldzaamheid wel meegenomen in de beoordelingsprocedure van de Dienst Regelingen. Hierbij wordt beoordeeld of de voorgenomen ruimtelijke ingreep een negatieve invloed teweeg brengt op de 'gunstige staat van instandhouding' van een soort.

2. GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1. Ligging plangebied

De planlocatie aan de Sleedoornweg 25-27 is gelegen in de landbouwenclave aan de zuidoostzijde van Garderen. De planlocatie is gelegen in het kilometerhok 178-471, of te wel 32-18-44 volgens de indeling van de inventarisatieatlas (figuur 1).

Figuur 1. Topografische kaart (atlasblok 32-18) met de onderzochte locatie aan de Sleedoornweg

2.2. Beschrijving plangebied

De agrarische locatie aan de Sleedoornweg 25-27 te Garderen bestaat uit een veehouderij en een minicamping. Op de planlocatie is een vergunning van toepassing voor legkippen, scharrellegkippen, vleesvarkens en paarden. De bedrijfsgebouwen waren tot enige tijd geleden in gebruik voor het houden van pluimvee en varkens. Een bedrijfsgebouw is nog in gebruik als paardenstal.

De planlocatie aan is vlakbij de kern van Garderen gelegen. De omgeving van de planlocatie wordt gekenmerkt door een afwisseling van bossen, heide en agrarische gronden (figuur 2). Daarnaast liggen er in de omgeving veel recreatiewoningen. De planlocatie ligt aan de rand van de enk. Op een afstand van zo'n 300 meter ten zuiden en ten westen van de planlocatie ligt het Natura 2000 gebied 'De Veluwe' (bijlage 4), op eenzelfde afstand ligt ook de EHS-Natuur (bijlage 5).

Figuur 2. Ligging planlocatie met het onderzochte gebied

De foto's op de pagina hierna, genomen tijdens het veldbezoek op 27 juni j.l., geven een impressie van het plangebied. Hieronder volgt een toelichting per foto.

- Foto 1. Ingang planlocatie vanaf de Sleedoornweg
- Foto 2. Blik op de vijf stallen achter het woonhuis
- Foto 3. Verruiging tussen stallen
- Foto 4. Staldeur met ruimte voor nestgelegenheid
- Foto 5. Ingang naar de camping
- Foto 6. Kampeerterrein met omzomende houtsingel
- Foto 7. Boerenwaluwnest in de paardenstal
- Foto 8. Huismussen op het woonhuis

2.3. Beoogde ingrepen

De initiatiefnemer de heer van Soeren is voornemens de agrarische activiteiten te staken en de locatie aan te wenden voor functieverandering naar wonen. Het doel is de stallen te slopen, de camping te verwijderen en drie nieuwe vrijstaande woningen te plaatsen. Het bestaande dubbele woonhuis zal hierbij gehandhaafd worden. De nu aanwezige beplanting rondom de camping zal voor een groot deel verwijderd worden, de nieuwe bebouwing zal zich langs de Sleedoornweg concentreren waarbij de overige gronden (ter hoogte van camping) weer weiland worden. Er zal ook nieuwe beplanting aangelegd worden, waaronder een bosje, eikengaard en hagen.

Foto 1.

Foto 2.

Foto 3.

Foto 4.

Foto 5.

Foto 6.

Foto 7.

Foto 8.

3. ONDERZOEKSMETHODE

Bij het opstellen van deze quickscan flora en fauna is gebruik gemaakt van bestaande gegevens en literatuur. Naast het voorkomen van beschermde soorten, zijn de mogelijke ecologische relaties met beschermde natuurgebieden onderzocht. In aanvulling hierop heeft een oriënterend veldbezoek plaatsgevonden, waarbij geverifieerd is of er mogelijk beschermde soorten aanwezig zijn. Vervolgens is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten op beschermde planten en dieren en hun leefgebieden.

3.1. Beschikbare gegevens flora en fauna

Voor het literatuuronderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd, zoals verspreidingsatlassen en gegevens uit regionale of nationale databanken. Hierbij is gebruik gemaakt van de volgende atlasgegevens: de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.* 1997), de broedvogelatlas (SOVON 2002) en de atlas van amfibieën en reptielen RAVON (2009) en de atlas van vissen (de Nie 1996).

3.2. Veldbezoek

Om een betrouwbare inschatting te kunnen maken of er mogelijk beschermde soorten in het gebied aanwezig zijn wordt een oriënterend veldbezoek uitgevoerd. Daarnaast wordt de ecologische samenhang met de omgeving onderzocht en een indruk verkregen van de gebiedskenmerken zoals grondgebruik en ecotopen. Het veldbezoek heeft tevens tot doel na te gaan of aanvullend veldonderzoek noodzakelijk is in de daarvoor geldende inventarisatieperioden.

Tijdens het veldbezoek zijn de waarnemingen van dier- en plantensoorten genoteerd. Hierbij zijn niet alleen zichtwaarnemingen verzameld, zo wordt ook gelet op sporen (prenten, keutels, haren, braakballen e.d.), die op de aanwezigheid van soorten kunnen duiden.

3.3. Relatie met Natura 2000 gebieden en EHS

Om te bepalen of er mogelijk sprake is van negatieve effecten op beschermde natuurgebieden, is beoordeeld of het plangebied onderdeel uitmaakt van een natuurgebied of een relatie heeft met omliggende natuurgebieden. Het primaire onderzoeksgebied is het plangebied waar de bestemming gewijzigd wordt. Hierbij is gekeken naar de begrenzingen van natuurgebieden beschermd onder de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

4. RESULTATEN EN EFFECTENANALYSE

Hieronder worden de resultaten beschreven van het literatuuronderzoek en het oriënterende veldbezoek dat op 27 juni j.l. heeft plaatsgevonden. Daaruit voortvloeiend worden de verwachte effecten van de bestemmingsplanwijziging op de aanwezige natuurwaarden ingeschat. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen beschermde soorten en natuurgebieden.

4.1. Aanwezigheid beschermde soorten en mogelijke effecten

Op basis van de beschikbare literatuur is gekeken of er beschermde soorten in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn en of de habitateisen overeenkomen met de biotoop van het plangebied. Vervolgens is, mede op basis van de waarnemingen tijdens het veldbezoek, de kans ingeschat of deze of andere soorten daadwerkelijk in het plangebied aanwezig zijn.

De resultaten en de eventuele effecten worden hieronder per onderzochte soortgroep behandeld. Per soort is aangegeven of het beschermde soorten betreft, tot welke tabel van de Flora- en faunawet ze behoren en of de soort vermeld wordt op de Rode Lijst.

Broedvogels

In het plangebied zelf zijn tijdens het veldbezoek verschillende soorten vogels aangetroffen, welke waarschijnlijk de planlocatie en omgeving gebruiken als broedgelegenheid, te weten spreeuw, huismus, boerenzwaluw, merel, winterkoning, koolmees, zwartkop, witte kwikstaart, ekster en houtduif. Gezien het plangebied en de omgeving kunnen echter meer soorten typisch voor agrarisch gebied verwacht worden.

De houtige beplanting kan als broedgelegenheid gebruikt worden, met name de hagen en houtsingel zijn zeer geschikt voor soorten zoals: winterkoning, zwartkop, houtduif e.a. Het woonhuis biedt goede broedgelegenheid aan huismussen. De bedrijfsbebouwing bestaat voornamelijk uit muren van damwandprofiel met golfplaten daken en zijn daarmee in principe weinig geschikt voor vogels. Desalniettemin zijn er enkele broedgevallen vastgesteld: één boerenzwaluwnest in paardenstal, twee nesten van huismus, één in de eerste en één de derde stal achter de paardenstal. Mogelijk biedt deze bebouwing aan nog enkele paartjes huismussen broedgelegenheid. De huismus is opgenomen op de Rode lijst als gevoelige soort. Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van steenuil of kerkuil aangetroffen.

Alle inheemse broedvogels zijn als zodanig beschermd volgens het striktste beschermingsniveau (Flora- en faunawet, vogelsoorten). In de Flora- en Faunawet wordt geen datum genoemd voor het broedseizoen. Op het moment dat inheemse vogels broeden, mogen er geen werkzaamheden of activiteiten plaatsvinden die het broedproces verstoren, dus ongeacht de periode van het jaar. Ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet op basis van artikel 75 is, vanwege de stringente eisen gesteld onder de Europese Vogelrichtlijn, niet mogelijk gedurende het broedseizoen.

In de te slopen opstallen zijn enkele nesten van huismus en boerenzwaluw aanwezig. Voor de boerenzwaluw geldt dat de gebouwen alleen buiten het broedseizoen gesloopt dienen te worden. Wat betreft de huismussen, van deze soort zijn de nesten conform de Flora- en faunawet jaarrond beschermd. Dit betekent dat er mitigerende maatregelen dienen te worden getroffen om de functionaliteit van het plangebied voor de soort te behouden.

Indien de volgende mitigerende maatregelen worden getroffen, kan de functionaliteit van de planlocatie voor de huismus behouden blijven. In dat geval is er geen ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet benodigd.

- stallen buiten het broedseizoen slopen (broedseizoen loopt grofweg van half maart tot half augustus);
- vóór de sloop van de stallen vervangende nestgelegenheid te creëren in de nieuwe bebouwing, in de vorm van vogelvides (zie ook bijlage 7 voor de beschrijving van de vogelvide), neststenen en/of nestdakpannen. Voorgesteld wordt om in elk van de drie nieuw te realiseren huizen een vogelvide te plaatsen of een andere blijvende nestgelegenheid (neststenen of nestdakpannen) te creëren;
- indien de stallen worden gesloopt vóórdat de nieuwbouw gerealiseerd is, dienen er als tijdelijke maatregel nestkasten te worden geplaatst, welke tenminste dienen te blijven hangen tot dat de nieuwbouw met vervangende nestgelegenheid gerealiseerd is. Hierbij kan uitgegaan worden van 8-10 nestkasten;
- planten van struiken en heggen rondom huis voor dekking en voedselgelegenheid (landschappelijke inpassing).

Daarnaast dient er rekening gehouden te worden met het voorkomen van broedvogels, waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Om verstoring van broedvogels zoveel mogelijk uit te sluiten dient de sloop van gebouwen en de verwijdering van houtige beplanting buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden. Het broedseizoen loopt grofweg van half maart tot half augustus.

Mits de plannen conform het bovenstaande uitgevoerd worden, zal het plangebied na de ruimtelijke ingreep voor de aanwezige broedvogels in dezelfde mate geschikt blijven. Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Zoogdieren

Op basis van literatuurgegevens (Broekhuizen *et al.* 1992, Limpens *et al.* 1997) en de indruk die tijdens het veldbezoek is verkregen, is ingeschat welke soorten mogelijk in het plangebied en de nabije omgeving kunnen voorkomen.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn aanwijzingen op het voorkomen van mol, veldmuis, huismus en haas gevonden. Op de planlocatie komen waarschijnlijk nog een aantal soorten voor, of mogelijk maakt de planlocatie onderdeel uit van hun foerageergebied (tabel 1).

De huismus en bruine rat vallen niet onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet. De andere grondgebonden zoogdiersoorten die mogelijk een vaste verblijfplaats hebben op het perceel behoren tot soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor een vrijstelling ex artikel 75 van de Flora- en faunawet geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Tabel 1: Overzicht van geïnventariseerde en verwachte zoogdieren in het plangebied en omgeving.

Nederlandse naam	FF wet (tabel 1,2,3) *	Rode Lijst	Opmerkingen
<i>Grondgebonden zoogdieren</i>			
egel	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
huisspitsmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
mol	tabel 1	-	aanwezig

vos	tabel 1	-	mogelijk foerageergebied
hermelijn	tabel 1	-	mogelijk aanwezig/foerageergebied
wezel	tabel 1	-	mogelijk aanwezig/foerageergebied
bunzing	tabel 1	-	mogelijk aanwezig/foerageergebied
rosse woelmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
veldmuis	tabel 1	-	aanwezig
dwergmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
bosmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
bruine rat	-	-	mogelijk aanwezig
huismuis	-	-	aanwezig
haas	tabel 1	-	aanwezig
<i>Vleermuizen</i>			
gewone dwergvleermuis	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied; mogelijk aanwezig in woonhuis
laatvlieger	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied; mogelijk aanwezig in woonhuis
rosse vleermuis	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied

* Voor de tabel 1 soorten geldt een vrijstelling ex artikel 75 van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Vleermuizen

Op basis van verspreidingsgegevens uit de landelijke vleermuizenatlas (Limpens et al. 1997) en het habitat is een inschatting gemaakt welke soorten vleermuizen mogelijk aanwezig kunnen zijn. Uit de verspreidingsgegevens van de vleermuizenatlas komen zes soorten binnen het atlasblok voor. Hiervan zullen naar verwachting de gewone baardvleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis niet voorkomen, aangezien geschikte verblijfplaatsen ontbreken en de landbouwenclave te open is om als geschikt foerageergebied te fungeren. Soorten die de planlocatie mogelijk gebruiken zijn gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger (figuur 1). Geschikte verblijfplaatsen voor de soorten ontbreken in de stallen. Het woonhuis biedt echter mogelijk wel verblijfplaatsen aan gewone dwergvleermuis of laatvlieger.

De laatvlieger en de gewone dwergvleermuis komen vrijwel in geheel Nederland voor. De gewone dwergvleermuis prefereert besloten en halfopen landschappen als jachtgebied, terwijl de laatvlieger voornamelijk foerageert in open en halfopen landschap. Beide soorten zijn algemeen voorkomend. Rosse vleermuizen maken, in tegenstelling tot de meeste andere soorten, niet of nauwelijks gebruik van vliegroutes en hebben daardoor minder binding met het landschap. Rosse vleermuizen foerageren met name boven water, moerassen en weilanden.

Voor de strikt beschermde soorten (Ffwet, tabel 3 soorten), in dit geval vleermuizen, geldt dat de bij de ontwikkeling te slopen varkens- en kippenstallen niet als vaste verblijfplaats worden gebruikt. Dit vanwege het ontbreken van ruimtes die als verblijfplaats voor kraamkolonies, paarverblijf of winterverblijf zouden kunnen dienen. De enige mogelijke verblijfplaats op de planlocatie wordt gevormd door het bestaande woonhuis.

Daarnaast kan het plangebied onderdeel uitmaken van het foerageergebied van de drie genoemde vleermuissoorten. Het grasland, de verruigde vegetatie en de houtige omzoming van de camping bieden hiervoor foerageermogelijkheden. Door de voorgenomen ingreep zal een belangrijk deel van de houtsingel verdwijnen. Tegelijkertijd wordt de planlocatie landschappelijk ingepast (zie hiervoor ook bijlage 6), waardoor de locatie weer aan foerageermogelijkheden zal winnen. Door de voorgenomen ontwikkeling zal de bebouwde oppervlakte afnemen. De verwachting is dat het gebied op termijn

tenminste weer zo geschikt zal zijn als foerageergebied. Gezien de afwezigheid van verbindende lijnvormige (landschaps)elementen, is de aanwezigheid van een vliegroute uit te sluiten.

Mits het woonhuis behouden blijft, worden er geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen verstoord. Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Amfibieën

Op basis van de verspreidingsgegevens (Creemers & van Delft 2009), de habitateisen en het veldbezoek is een inschatting gemaakt over het voorkomen van amfibieën. De planlocatie biedt mogelijk plaats aan een enkel exemplaar van de gewone pad. Vanwege het ontbreken van water in de omgeving is het voorkomen van andere amfibieënsoorten uitgesloten.

De gewone pad behoort tot de tabel 1 soorten, waarvoor een vrijstelling bestaat bij ruimtelijke ontwikkelingen. Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Flora

In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten of rode lijst soorten waargenomen. De planlocatie bestaat uit grasland, tuin, verhard terrein en houtsingel. De terreindelen tussen en rond de gebouwen zijn sterk verruigd. Op de planlocatie zijn enkel grassen en kruiden van sterk verstoorde en voedselrijke milieus aangetroffen.

Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

Overige beschermde soorten

Het terrein biedt vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zoals structuurrijke vegetatie, zonnige open plaatsen en water, ongunstige voorwaarden voor het voorkomen van beschermde soorten uit de soortgroepen reptielen, vissen en insecten.

Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voor de uitvoer van de werkzaamheden is dan ook niet aan de orde.

4.2. Relatie met omgeving en mogelijke effecten op natuurgebieden

Voorafgaand aan een ruimtelijke ontwikkeling dient getoetst te worden of er sprake is van mogelijk negatieve effecten op beschermde natuurgebieden. Zo kan het plangebied onderdeel uitmaken van een natuurgebied. Ook kan het plangebied mogelijk een relatie hebben met omliggende natuurgebieden. Hierbij is gekeken naar de begrenzingen van natuurgebieden beschermd onder de Natuurbeschermingswet 1998 en de provinciale uitwerking van de ecologische hoofdstructuur (EHS).

4.2.1. Natuurbeschermingswet 1998

Het onderzochte gebied maakt geen deel uit van een beschermd natuurmonument of een Natura 2000 gebied. Op een afstand van 300 meter ligt het Natura 2000 gebied 'De Veluwe' (bijlage 4).

Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000 gebieden door de voorgenomen planologische wijziging zijn, vanwege de aard en omvang van de geplande ingreep en de afstand tot

het beschermde natuurgebied, uitgesloten. Een “verstorings- en verslechteringstoets” of een “passende beoordeling” zijn daarom niet aan de orde.

4.2.2. *Ecologische hoofdstructuur en natuurdoeltypen*

De planlocatie is niet gelegen binnen de begrenzing van de provinciale EHS. De EHS-Natuur ligt ook op zo'n 300 meter ten zuiden en ten westen van de planlocatie (bijlage 5).

Toetsing aan de EHS-Natuur is niet aan de orde, aangezien er van de EHS geen externe werking uitgaat. Bovendien zijn negatieve effecten op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS door de voorgenomen planologische wijziging, vanwege de aard en omvang van de geplande ingreep en de afstand tot het beschermde natuurgebied, uitgesloten.

5. CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

5.1. Conclusies

- Op de planlocatie zijn vogels met jaarrond beschermde vaste verblijfplaatsen aanwezig. Dit betreft huismussen, die gebruik maken van het woonhuis en de te slopen stallen. Tenminste twee broedparen huismussen, maar mogelijk meer, broeden in de stallen. Om de functionaliteit van de planlocatie voor de huismussen te behouden en daarmee overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen, dienen er mitigerende maatregelen getroffen te worden. Voorgesteld wordt om in de drie nieuw te bouwen woningen vervangende blijvende nestgelegenheid in de vorm van vogelvide, neststeen of nestdakpan te creëren. Indien de sloop eerder plaatsvindt dan de nieuwbouw is de tijdelijke plaatsing van nestkasten noodzakelijk. De sloop van de stallen zal buiten het broedseizoen (½ maart tot ½ augustus) uitgevoerd worden. Hiermee wordt de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van huismussen gewaarborgd. Een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet is niet noodzakelijk.
- Er dient rekening gehouden te worden met het mogelijk voorkomen van broedvogels. Om verstoring van broedvogels zoveel mogelijk uit te sluiten dient de sloop van gebouwen en de verwijdering van houtige beplanting buiten het broedseizoen (het broedseizoen loopt grofweg van ½ maart tot ½ augustus) uitgevoerd te worden. Mocht er tijdens de uitvoer van werkzaamheden toch onverhoopt op broedende vogels gestuit worden, dan dienen de werkzaamheden stilgelegd te worden en naar een later tijdstip opgeschort te worden.
- Bij de uitvoering van het ruimtelijke plan hoeft, mits het bestaande woonhuis gehandhaafd blijft, geen rekening gehouden te worden met beschermde grondgebonden zoogdieren of vleermuizen. Voor ruimtelijke ingrepen bestaat een vrijstelling voor de (mogelijk) aanwezige grondgebonden zoogdieren (tabel 1 soort). Er zijn geen vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig in de te slopen opstallen.
- Er worden geen beschermde soorten amfibieën, reptielen, vissen, insecten of planten verwacht, waarvoor een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet vereist is (tabel 2 of 3 soorten).
- Ondanks dat voor de tabel 1 soorten bij de ruimtelijke ingreep een vrijstelling geldt, dient men rekening te houden met de zorgplicht, deze geldt altijd en voor alle planten en dieren, onafhankelijk van beschermingsstatus en/of ontheffing of vrijstelling is verleend.
- Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000 gebied of een ander gebied beschermd middels de Natuurbeschermingswet. Er wordt geen externe werking van de ruimtelijke ontwikkeling op het Natura 2000 gebied verwacht. De Natuurbeschermingswet 1998 staat de ontwikkeling niet in de weg.
- Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de provinciale EHS. Het beschermingskader van de EHS staat de ruimtelijke ontwikkeling niet in de weg.

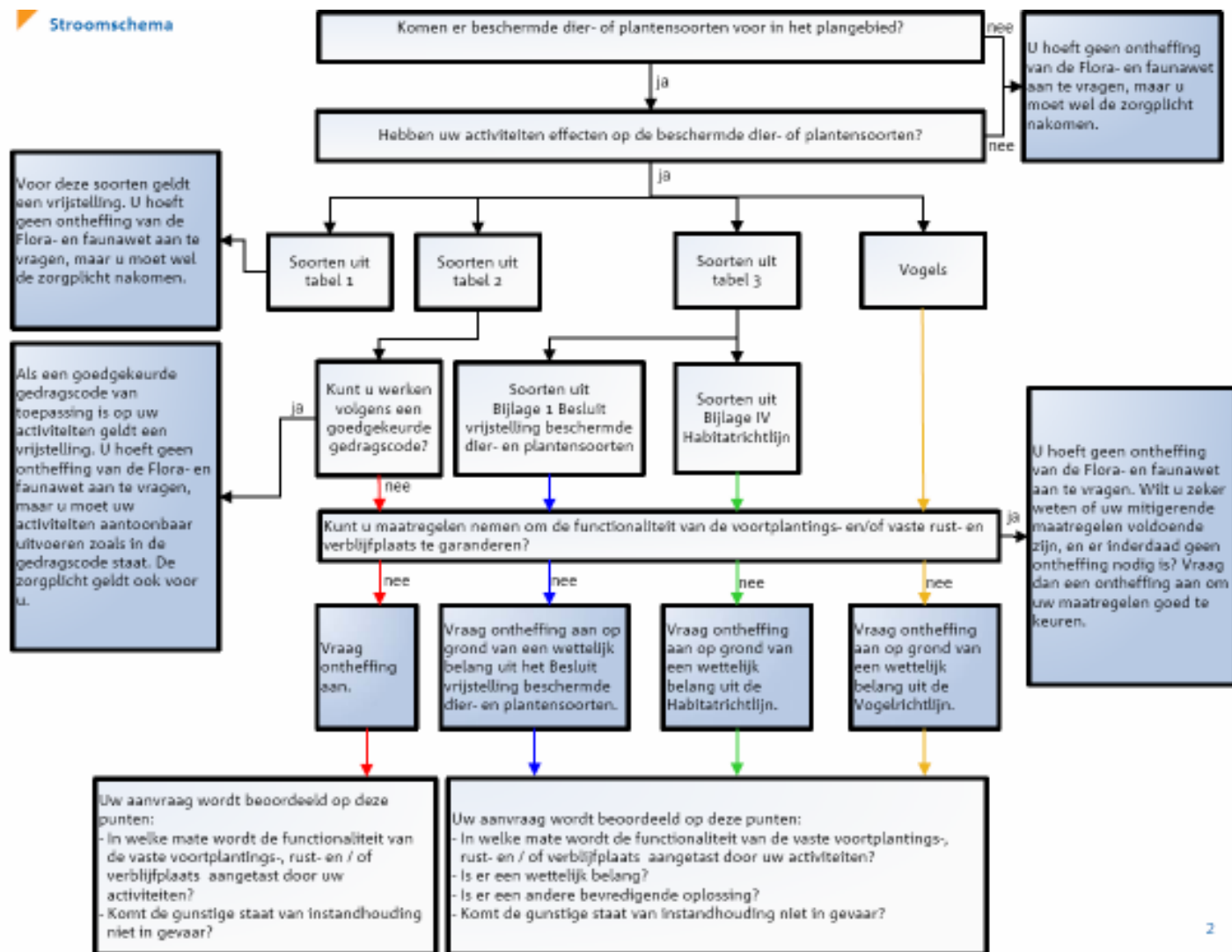
5.2. Aanbevelingen

- Door middel van landschappelijke inpassing met onder meer besdragende struiken wordt het terrein geschikter als leefgebied van onder meer vogels en zoogdieren.

6. LITERATUUR

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk en J.B.M. Thissen, 1992. *Atlas van de Nederlandse Zoogdieren*. Uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON), 2009. *De Amfibieën en Reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Lange R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, 1994. *Zoogdieren van West-Europa*. KNNV-uitgeverij Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers (red), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Meijden. R. van, 1996. *Heukels' Flora van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen
- Ministerie van LNV, 2004. Besluit Rode Lijsten Flora en fauna.
- Ministerie van LNV, 2005. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV, 2005. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV, 2008. Kaartmachine beschermde natuurgebieden:
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>.
- Ministeries van LNV, VROM en de Provincies 2007. Spelregels EHS: Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS.
- Provincie Gelderland, 2006. Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse ecologische hoofdstructuur - Streekplanuitwerking. Vastgesteld door Provinciale Staten mei 2006.
- Provincie Gelderland, 2009. Herbegrenzing Ecologische Hoofdstructuur - Streekplanherziening. Vastgesteld door Provinciale Staten juli 2009.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels: 1998 – 2000*. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Website: <http://www.waarneming.nl>

BIJLAGE 1 TOETSINGSSCHEMA FLORA- EN FAUNAWET

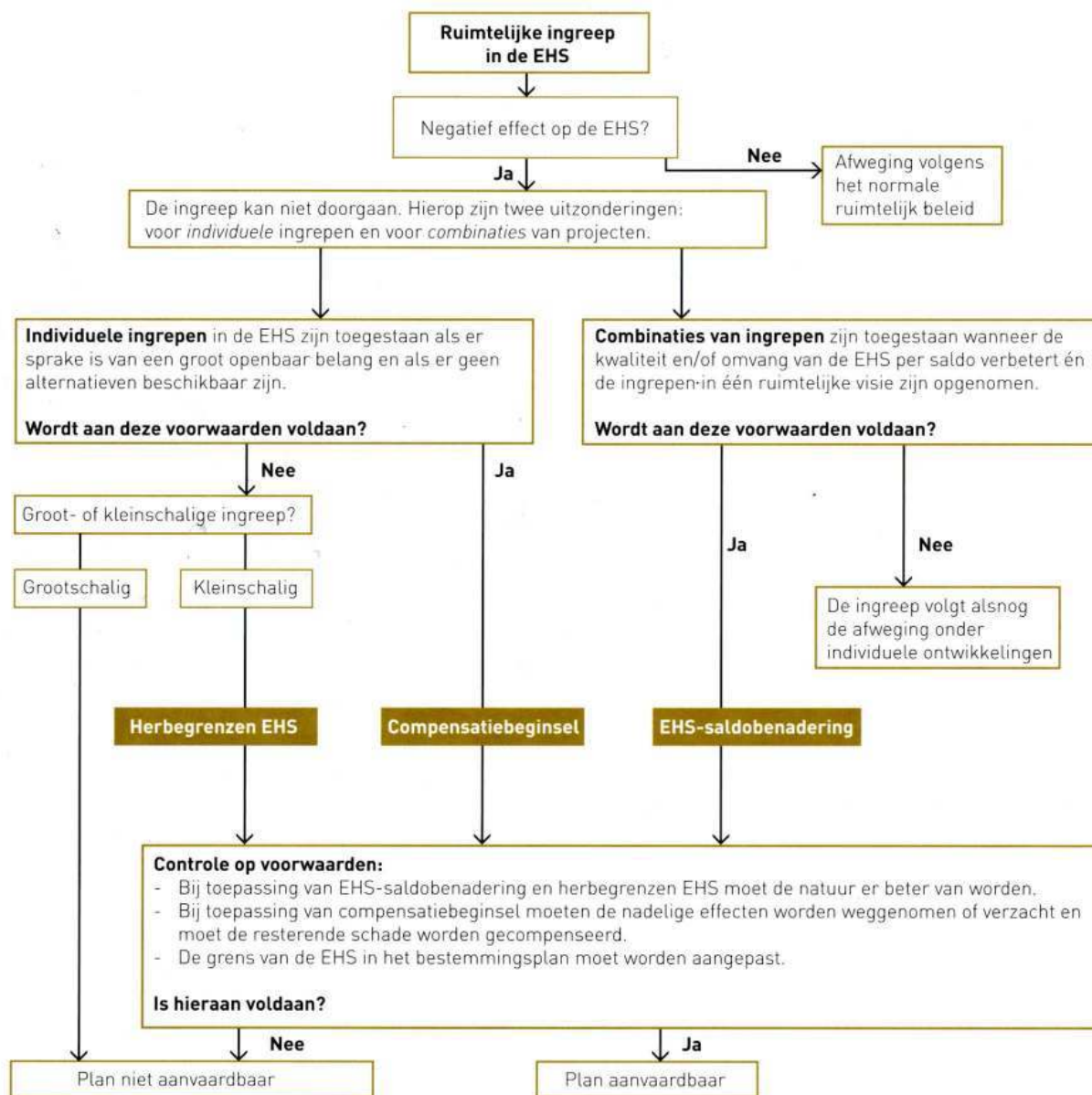
BIJLAGE 2 TOETSINGSSCHEMA NATUURBESCHERMINGSWET 1998

BIJLAGE 3 TOETSINGSSCHEMA ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR (EHS)

ONTWIKKELING WEL OF NIET MOGELIJK?

In onderstaand schema is te zien of een bepaalde ruimtelijke ingreep binnen de EHS voor compensatie, saldobenadering of herbegrenzing in aanmerking komt.

BIJLAGE 4. KAART LIGGING PLANLOCATIE IN RELATIE TOT NATURA 2000

Kaarten afkomstig van de gebieden database van het Ministerie van LNV

De gele lens geeft de ligging van Natura 2000 gebieden aan.

BIJLAGE 5. KAART LIGGING PLANLOCATIE IN RELATIE TOT EHS

Kaart afkomstig uit: Atlas Groen Gelderland – EHS Streekplanherziening vastgesteld door PS juli 2009.

Legenda

 EHS Wijzigingen door PS juli 2009

EHS Vastgesteld door PS juli 2009

 Natuur

 Verweven

 Ecologische verbindingszone

BIJLAGE 6. OVERZICHTSKAART PLANGEBIED EN BEOOGDE ONTWIKKELINGEN

Ontwerp afkomstig van Agroplan bv.

BIJLAGE 7. BESCHRIJVING VAN DE VOGELVIDE

Beschrijving overgenomen van Monier bv en Vogelbescherming Nederland.

Met de Vogelvide de mus weer onder dak

Door het verdwijnen van openbaar groen en het dichtn van nestholtes in gebouwen en op daken zijn de voedsel- en nestgelegenheden voor de huismus sterk achteruit gegaan. Huismussen bewonen nestholtes niet alleen in het broedseizoen, ook in de winter gebruiken ze holtes voor beschutting. Om bestaande mussenkolonies te behouden is het van belang kunstmatige nestgelegenheden aan te bieden in de buurt van deze kolonies. De Vogelvide is speciaal hiervoor ontwikkeld en uitgebreid getest op een aantal locaties in Nederland. Uit deze testen is gebleken dat de huismus de Vogelvide daadwerkelijk gebruikt als nestgelegenheid.

Snel afnemende huismussenpopulatie

Het merendeel van de huismussenpopulatie broedt in dorpen en steden. Vooral in delen met veel groen en met niet al te hoge bomen voelen ze zich prettig. Huizen met pannendaken en slordige tuinen met enkele bomen en struiken, heggen en klimop, die het hele jaar door beschutting bieden, vormen een optimaal leefmilieu. Door het gebrek aan voedsel, dekking en woonruimte is het aantal huismussen de afgelopen jaren dramatisch afgenomen. Sinds november 2004 staat de huismus op de Rode Lijst. Vooral de snelheid waarmee het aantal huismussen afneemt is verontrustend. Sinds de jaren zestig is de stand gehalveerd.

Vogelvide

Er is MONIER veel aan gelegen mee te werken aan de instandhouding van de huismus. Hiertoe is de Vogelvide ontwikkeld. Dit innovatieve product is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met Vogelbescherming Nederland. De Vogelvide biedt de huismus een veilige nestgelegenheid onder de eerste rij dakpannen, ter hoogte van de dakvoet. De Vogelvide kan over de gehele dakbreedte worden aangebracht. De op maat gemaakte invliegopeningen bieden de mussen toegang tot hun onderkomen. De vogels, die in kolonie leven, kunnen met meerdere vogels tegelijk een nest bouwen in de Vogelvide. Om een optimale nestgelegenheid te bieden aan de huismus verdient het aanbeveling om de Vogelvide aan beide zijden van het dak toe te passen.

Toepassing

De Vogelvide kan zonder bouwkundige aanpassingen onder de eerste, onderste rij dakpannen worden gemonteerd. Het ontwerp van de Vogelvide voorkomt dat andere vogels, muizen etc. verder dan de Vogelvide onder het pannendak kunnen komen. Met de meegeleverde eindstukken is de Vogelvide eenvoudig aan de uiteinden af te sluiten. De Vogelvide kent een aantal geïntegreerde functies, zoals onder andere:

- Past onder vrijwel alle soorten dakpannen en op vrijwel alle soorten pannendaken
- Extra ventilatie van de dakspouw
- Bescherming van het onderdak
- Vervangt onderste, dubbele, panlat
- Snel en eenvoudig te verwerken

Bouwbesluit

Bij de ontwikkeling van de Vogelvide is rekening gehouden met de voorschriften zoals opgenomen in het Bouwbesluit. Onbedoeld heeft het Bouwbesluit bijgedragen aan de dramatische achteruitgang van de huismus. De Vogelvide is getoetst aan het Bouwbesluit. Als uitkomst van deze toetsing is er door het Expertisecentrum Regelgeving Bouw (ERB) een gelijkwaardigheidsverklaring opgesteld, zodat de Vogelvide zonder conflict met het Bouwbesluit kan worden toegepast. Een onderdeel van deze gelijkwaardigheidsverklaring is de bevestiging van de dakbedekking aan het onderdak, dit kan betekenen dat de tweede dakpannenrij van onderen gerekend volledig dient te worden verankerd met (Euro-)panhaken.

Voor meer informatie over de Vogelvide, de toepassing, verwerkingsinstructie en de verkoopadressen zie de website www.monier.nl of www.vogelvide.nl.